

İsrail Ürünleri ve Siyonist Markaların Boykotuna Dair Fetvaların Yöntem ve Ahkâm Açısından Tahlili

Fatma Zehra ÖZASLAN

<https://orcid.org/0000-0003-0302-0587>

fatma.aydin826@hbu.edu.tr

Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İslam Hukuku, Ankara, Türkiye

Miyase YAVUZ-ALTINTAŞ

<https://orcid.org/0000-0002-5338-3266>

miyase.yavuzaltintas@hbu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İslam Hukuku, Ankara, Türkiye

Öz

Bu çalışma, İsrail ürünleri ve Siyonist markaların boykot edilmesine yönelik fetvaları yöntem ve ahkâm açısından incelemektedir. Çalışmada, İslam hukukunda boykotun dayandığı dini temeller, kullanılan ictihad yöntemleri ve bu fetvaların ahkâma dair sonuçları değerlendirilmiştir. Boykot fetvalarının, Müslüman bireyler açısından dini bir vecibe olmanın yanı sıra toplumsal adaletin sağlanması ve zulme karşı durulması amacı taşıdığı ortaya konulmaktadır. İslam hukukunda boykot, mazlumlara destekleme ve zalimlere karşı durma ilkeleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de, "İyilik ve takva üzere yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın..." (Mâide Sûresi 5/2) ayeti, boykot fetvalarının temel dayanaklarından biridir. Bu bağlamda, İsrail ürünleri ve Siyonist markaların boykot edilmesi, Müslümanların adaletin tesisi ve zulmün engellenmesi noktasında taşıdığı bireysel ve toplumsal sorumluluğa işaret etmektedir. Boykot fetvaları, bireylerin tüketim alışkanlıklarını dini ve ahlaki ilkelerle uyumlu hale getirme amacını taşımakta ve adaletsizliklere dolaylı katkıda bulunmaktan kaçınılmasını sağlamaktadır. Bu çerçevede, Yusuf el-Karadâvî'nin (ö. 2022) boykot fetvası, söz konusu meselede en kapsamlı ve etkili metinlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Karadâvî, boykotun yalnızca bireysel bir tercih değil, aynı zamanda bir dini vecibe olduğunu vurgulamış ve bu tutumu, İslam hukukundaki *seddü'z-zerâi'* (kötülüğe götüren yolları kapatma) ilkesiyle ilişkilendirmiştir. Ona göre, İsrail'i destekleyen ürünlerin satın alınması, Filistin halkına yapılan zulmün dolaylı olarak finansmanına katkıda bulunmak anlamına gelmekte ve bu nedenle haram hükmüne girmektedir. Karadâvî'nin fetvasında, boykotun hem ahlaki hem de siyasi bir duruş sergilenmesi için önemli bir araç olduğu açıkça ifade edilmektedir. Bu çalışmada ayrıca, Malezya, Endonezya ve Türkiye gibi farklı ülkelerdeki fetva otoritelerinin bu konudaki yaklaşımları ele alınmıştır. Malezya ve Endonezya'da halkın, İslam alimlerinin rehberliğinde ekonomik adalet ve dayanışmayı gözetken bir tutum sergilediği gözlemlenirken, Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın boykotu ahlaki bir sorumluluk

olarak değerlendirdiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, Uluslararası Müslüman Alimler Birliği (IUMS) gibi önemli otoriteler, İsrail ürünlerini boykot etmenin İslam ahlakına uygun ve barışçıl bir mücadele yöntemi olduğu görüşünü dile getirmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, İsrail ürünleri ve Siyonist markaların boykot edilmesine dair fetvaların İslam hukukundaki meşruiyetini, dayandığı ictihad metotlarını ve ahkâma ilişkin sonuçlarını kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. Fetvalar, Müslüman bireylerin ve toplulukların, zulme karşı bir bilinç oluşturarak İslami sorumluluklarını yerine getirme yollarını göstermektedir. Boykot, bu bağlamda, İslam ümmetinin dini ve ahlaki değerlerini muhafaza etmesinin bir tezahürü olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Boykot, Fetva, İctihad, Ahkam.

Analysis of the *Fatwās* on the Boycott of Israeli Products and Zionist Brands in terms of Methodology and *Aḥkām*

Fatma Zehra ÖZASLAN

<https://orcid.org/0000-0003-0302-0587>

fatma.aydin826@hbu.edu.tr

Research Assistant, Ankara Hacı Bayram Veli University

Islamic Law, Ankara, Türkiye

Miyase YAVUZ-ALTINTAŞ

<https://orcid.org/0000-0002-5338-3266>

miyase.yavuzaltintas@hbu.edu.tr

Assistant Professor, Ankara Hacı Bayram Veli University

Islamic Law, Ankara, Türkiye

Abstract

This study analyzes the *fatwās* on boycotting Israeli and Zionist brands in terms of methodology and provisions (*aḥkām*). This study evaluates the religious foundations of boycotts in Islamic jurisprudence, the methods of *ijtihād* used, and the implications concerning the provisions of these *fatwās*. It is revealed that the boycott *fatwās*, in addition to being a religious obligation for Muslim individuals, ensure social justice and stand against oppression. In Islamic jurisprudence, boycotts are considered within the framework of the principles of supporting the oppressed and standing against oppressors. The Qur'anic verse "Cooperate with one another in goodness and righteousness, and do not cooperate in sin and transgression..." (Sūrat al-Mā'idā 5/2) is one of the main sources of boycott *fatwās*. In this context, boycotting Israeli products and Zionist brands points to Muslims' individual and social responsibility to establish justice and prevent oppression. Boycott *fatwās* align individuals' consumption habits with religious and moral principles and avoid indirectly contributing to injustice. In this context, Yusuf al-Qaradāwī's (d. 2022) *fatwā* on boycott stands out as one of the most comprehensive and influential texts on this issue. Qaradāwī emphasized that boycotting is not only an individual choice but also a religious obligation and linked this attitude to the principle of *sadd al-dharā'ī* (blocking the paths that lead to evil) in Islamic jurisprudence. According to him, purchasing products that support Israel indirectly contributes to the financing of the oppression of the Palestinian people and is therefore haram. Qaradāwī's *fatwā* clearly states that boycotts are an important tool for taking both a moral and a political stance. This study also examines the approaches of *fatwā* authorities in Malaysia, Indonesia, and Turkey. In Malaysia and Indonesia, the public, guided by Islamic scholars, has adopted an attitude of economic justice and solidarity, whereas in Turkey, the Presidency of Religious Affairs considers boycotts to be a moral responsibility. In addition, important authorities such as the International Union of Muslim Scholars (IUMS) have stated that boycotting Israeli products is a peaceful method of struggle in accordance with Islamic morality. In conclusion, this study comprehensively analyzes the legitimacy of *fatwās* on boycotting Israeli and Zionist products in Islamic jurisprudence, the methods of *ijtihād* on which they are based, and their implications. The *fatwās* illustrate ways in which Muslim

individuals and communities can fulfill their Islamic responsibilities by raising awareness against oppression. In this context, the boycott is considered a manifestation of the Islamic Ummah's preservation of its religious and moral values.

Keywords: Islamic Law, Boycott, Fatwā, Ijtihād, Aḥkām.